Eiropas Komisija

Novembris 2017

Atalgojuma atšķirība starp sievietēm un vīriešiem

Latvijā

Atalgojuma atšķirība starp dzimumiem ir atšķirība starp vidējo bruto darba samaksu stundā, ko dažādās ekonomikas nozarēs saņem vīrieši un sievietes. **Vidējā atalgojuma atšķirība starp dzimumiem Latvijā ir 17 %** (vidējā atalgojuma atšķirība starp dzimumiem ES ir 16,3 %).[1]

Kopējā ienākumu atšķirība starp dzimumiem ir atšķirība starp vidējiem ienākumiem gadā, ko saņem sievietes un vīrieši. Ir ņemti vērā trīs veidu neizdevīgi apstākļi, ar ko saskaras sievietes:

- zemāks atalgojums stundā;
- mazāk stundu strādāts algotā darbā;
- zemāks nodarbinātības līmenis (piemēram, kad karjera tiek pārtraukta, lai rūpētos par bērniem vai radiniekiem).

Kopējā ienākumu atšķirība starp dzimumiem Latvijā ir 22,8 % (vidējā kopējā ienākumu atšķirība starp dzimumiem ES ir 39,6 %).[2]

(1) *Eurostat*, 2015
(2) *Eurostat*, 2014

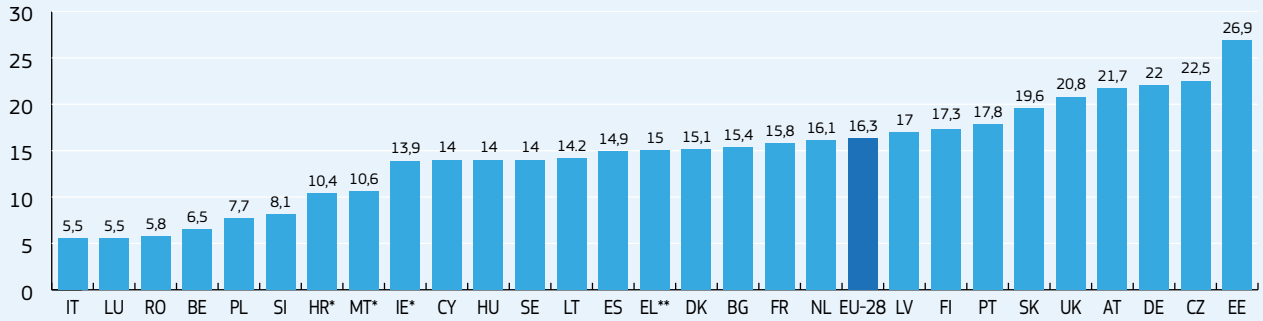

Atalgojuma atšķirība starp dzimumiem ES un ES dalībvalstīs nepielāgotā formā (%). *Avots:* Eurostat (2015). * 2014. gada dati. ** 2010. gada dati.

Daži no faktoriem, kas veicina atalgojuma atšķirību starp sievietēm un vīriešiem, ir šādi:

- **Vadošus amatus** pārsvarā ieņem vīrieši. Katrā no nozarēm vīrieši tiek biežāk paaugstināti amatā un līdz ar to tiek labāk atalgoti. Šī tendence ir visizteiktākā augstākā līmeņa vadītāju vidū, kur sievietes ir mazāk nekā 6 %.
- Sievietes uzņemas **nozīmīgus neapmaksātus darbus**, piemēram, mājsaimniecības darbus un rūpes par bērniem vai radiniekiem, daudz biežāk nekā vīrieši. Strādājoši vīrieši vidēji 9 stundas nedēļā velta aprūpei un mājsaimniecības darbiem bez atalgojuma, savukārt strādājošas sievietes tam velta 22 stundas — tās ir gandrīz 4 stundas ik dienas. Darba tirgū tas atspoguļojas tādējādi, ka vairāk nekā viena sieviete no trim samazina algotā darba laiku līdz nepilna laika darbam, turpretim šādi rīkojas tikai 1 vīrietis no 10.
- Sievietes biežāk **kādu laika periodu atrodas ārpus darba tirgus** nekā vīrieši. Šie pārtraukumi karjerā ietekmē ne tikai atalgojumu stundā, bet arī ienākumus nākotnē un pensiju.
- **Segregācija izglītībā un darba tirgū** — tas nozīmē, ka atsevišķās nozarēs un profesijās vairums strādājošo ir sievietes, savukārt citās vairums strādājošo ir vīrieši. Atsevišķās valstīs profesijas, kurās pārsvarā ir nodarbinātas sievietes, piemēram, izglītības vai pārdošanas nozarēs, tiek zemāk atalgotas nekā profesijas, kurās pārsvarā ir nodarbināti vīrieši, pat tad, ja nepieciešama līdzvērtīga pieredze un izglītība.
- **Diskriminācija atalgojuma jomā**, lai gan ir nelikumīga, turpina veicināt atalgojuma atšķirību starp dzimumiem.

Plašāka informācija: http://ec.europa.eu/justice/gender-equality/gender-pay-gap/index_lv.htm